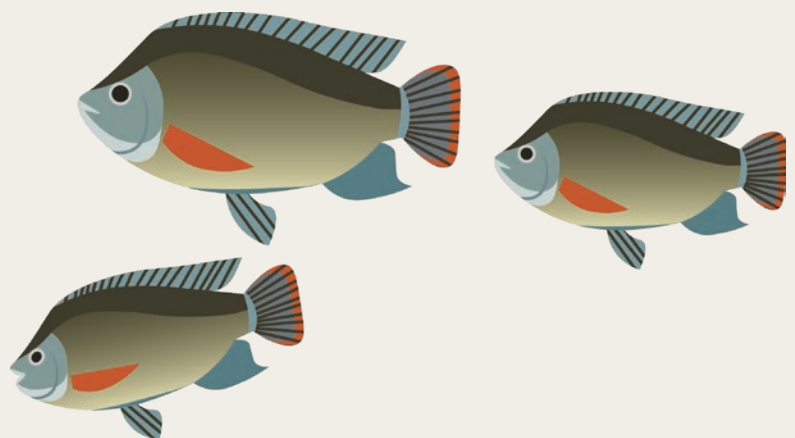

MARC OLSON | JEMIMA MAYBANK

DE
WERELD
WAARIN
JEZUS
LEEFDE

EEN ONTDEKKINGSREIS

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	6
De maatschappij.....	8
Planten en bomen	10
Het Joodse volk.....	12
De invloed van Rome	14
Het Romeinse leger	16
Misdaad en straf.....	18
Reizen	20
Huizen.....	22
Kleding.....	24
Het werkende leven	26
Vissen op het Meer van Tiberias.....	28
De wijngaard.....	30
Landbouw	32
Olijven en hun geweldige olie.....	34
Het leven van een vrouw	36
De Joodse kalender	38
Het Sanhedrin in Jeruzalem.....	40
De tempel in Jeruzalem	42
De Bijbel in de tijd van Jezus.....	44
Kruisiging	46
Dood en begrafenis	48
Ziekte en genezing	50
Magie en wonderen	52
Jezus: zijn woorden, zijn wereld.....	54

INLEIDING

In dit boek gaat het over Jezus. Zo ongeveer. Je leert de wereld kennen waarin Hij leefde. En omdat deze wereld in de Bijbel beschreven wordt, gaat het in dit boek ook om de Bijbel. Vooral om het Nieuwe Testament.

Jezus gebruikte de planten, de mensen, het land, de politiek en het eten om over God te vertellen. Voor de mannen en vrouwen die naar Hem luisterden, waren die dingen bekend, net zoals jij weet welke kleur een sneeuwklompje heeft of hoe je lievelingseten smaakt. Daarom konden ze Jezus begrijpen.

Maar wij leven een paar eeuwen later en kilometers verderop. Daarom kunnen wij sommige dingen niet zo makkelijk begrijpen. Hoe groot was een mosterdzaadje? Wat aten mensen in die tijd en welke kleding droegen ze? Als je je dat weleens afgevraagd hebt, dan is dit een goed boek voor jou.

In de afgelopen eeuwen hebben onderzoekers van alles geleerd over de wereld waar Jezus in leefde. Daardoor kunnen wij nu deze wereld ontdekken en Jezus beter begrijpen.

Waar zijn we?

In dit boek gaat het om een bepaald deel van de wereld van toen. Dat werd wel door Joodse leiders bestuurd, maar het hoorde bij het Romeinse Rijk. De hele regio wordt het 'Nabije Oosten' genoemd. Door de eeuwen heen heeft het gebied waarin Jezus leefde verschillende namen gehad: Kanaän, Palestina, Judea of Israël. Het wordt ook het 'Heilige Land' genoemd. Het smalle, lange land grenst aan de ene kant aan de rivier de Jordaan en aan de andere kant aan de Middellandse Zee. Doordat deze regio voor christenen, joden en moslims historisch erg belangrijk is, zijn er vaak conflicten geweest.

Wij noemen het deel van de wereld waar Jezus leefde in dit boek Palestina. In onze tijd wordt met 'Palestina' een gebied bedoeld waar vooral moslims wonen en dat niet hetzelfde is als de moderne staat Israël. Maar in de tijd van Jezus was Palestina de naam voor de regio tussen Libanon en Egypte. Dat is ook de naam die door de tijd heen door geschiedschrijvers is gebruikt. Daarom gebruiken wij die naam ook.

Palestina was een regio binnen het Romeinse Rijk. Maar het was zelf weer onderverdeeld in kleinere regio's, bijvoorbeeld Judea, Samaria, Galilea en Perea.

In welke tijd bevinden we ons?

Jezus leefde meer dan 2000 jaar geleden. Dat is best een lange tijd terug. De wereld van toen was heel anders dan de wereld van nu, maar toch is er ook veel hetzelfde. De mensen werkten, liepen, sliepen en aten net zoals wij. Ze hadden vriendschappen, vierden

samen feest, vertelden elkaar verhalen, werden ziek, bouwden huizen en gooiden hun afval weg. Ze betaalden met geld, droegen kleren, kinderen speelden op straat en sommigen gingen naar school.

2500 jaar voor Christus

Rond 5 voor Christus

Onze wereld bestaat al een poos wanneer Jezus geboren wordt. De piramiden van Gizeh zijn dan al meer dan 2000 jaar oud. Jezus kent de verhalen die zijn voorouders al 1000 jaar doorvertelden. En in China worden dan al meer dan 2500 jaar zijden draden tot stof verwerkt, waar kleding van gemaakt werd.

Jezus wordt geboren. Onze jaartelling begint bij het jaar 0, het jaar waarin we vroeger dachten dat Jezus was geboren. We zeggen daarom dat een gebeurtenis voor of na Christus heeft plaatsgevonden. We weten inmiddels dat Jezus niet precies in het jaar 0 geboren is, maar rond 5 voor Christus.

WAT WE WETEN

Er zijn een paar feiten die we zeker weten over de wereld waarin Jezus leefde. Die informatie komt uit teksten die de eeuwen hebben overleefd, zoals delen van de Bijbel.

WAT WE DENKEN TE WETEN

Die informatie van tijdgenoten van Jezus vullen we aan met wat ons logisch lijkt, zodat een beter beeld van de wereld van toen ontstaat.

WAARVAN WE WETEN DAT WE HET NIET WETEN

Een heleboel.

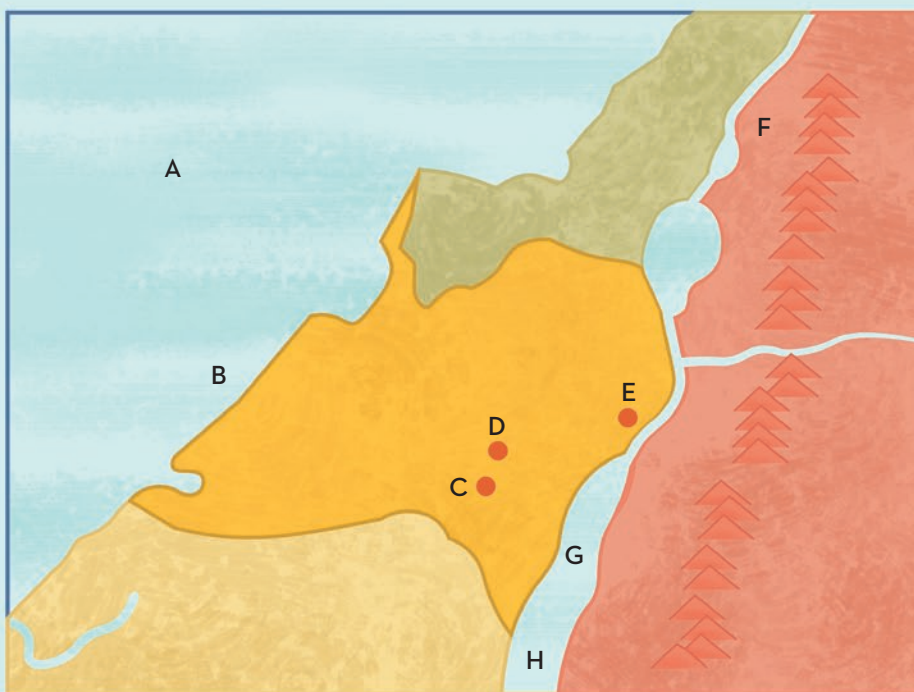
WAARVAN WE NIET WETEN DAT WE HET NIET WETEN

Waarschijnlijk nog veel meer. Ons beeld van de wereld van toen is incompleet. Toch kan het beetje dat we zeker weten ons helpen om Jezus beter te begrijpen.

Daar gaan we!

Hoewel we maar weinig weten, kan dit inkijkje in de wereld waarin Jezus leefde ons begrip van de verhalen in de Bijbel veranderen. Net zoals je tuin er ineens heel anders uit ziet als je die door een vergrootglas bekijkt. Ben je er klaar voor? Daar gaan we!

- A. De Middellandse Zee is met zijn 2.510.000 vierkante kilometer de grootste 'binnenzee' ter wereld. Hij is alleen door de (water-)Straat van Gibraltar met de Atlantische Oceaan verbonden. Op sommige plekken is hij meer dan 5000 meter diep.
- B. De kust van het gebied waar Jezus leefde en werkte, is ongeveer 300 kilometer lang.
- C. Met de auto zou je er ruim twee dagen en nachten (ongeveer 53 uur) over doen om van Amsterdam naar Betlehem te rijden.
- D. De stad Jeruzalem ligt ongeveer 750 meter boven de zeespiegel.
- E. Maar de stad Jericho ligt ongeveer 260 meter onder de zeespiegel.
- F. De rivier de Jordaan is ongeveer 250 kilometer lang.
- G. De oever van de Dode Zee ligt 430 meter onder de zeespiegel.
- H. In de Bijbel wordt de Dode Zee ook de 'Zoutzee' genoemd (Jozua 3:16, NBV21). Doordat het water veel zout bevat, blijf je drijven als je erin gaat zwemmen.

476 na Christus

Rome, het centrale punt van het Romeinse Rijk, wordt verwoest.

1163 na Christus

Er wordt begonnen met de bouw van de Notre-Dame in Parijs, een kathedraal.

1215 na Christus

De Magna Charta, de 'grote oorkonde van de vrijheden', wordt opgesteld. Dit is nog steeds een van de belangrijkste documenten voor de ontwikkeling van de moderne democratie.

1601 na Christus

De Engelse auteur William Shakespeare schrijft zijn wereldberoemde tragedie 'Hamlet'.

1969 na Christus

De Amerikaanse astronaut Neil Armstrong staat als eerste mens op de maan.

DE MAATSCHAPPIJ

Elke maatschappij heeft een bepaalde vorm en regels voor hoe het gezamenlijke leven eruitziet. Wie bepaalt? Wie krijgt wat van wie? Hoe gaan de mensen met elkaar om zodat iedereen goed kan leven?

In de tijd van Jezus was er in Palestina veel ongelijkheid als het ging om macht en welvaart. Stel je de maatschappij als een piramide voor: een paar mensen staan helemaal bovenaan in de punt en profiteren van het werk en de inspanningen van de vele mensen onder hen.

Hoe hoger de positie in de maatschappij, hoe groter de macht en welvaart waren. De mensen helemaal onderaan hadden de minste invloed en macht. Middenin zaten de mensen die probeerden om zich naar boven te werken en meer invloed en bezit te krijgen.

• • • • • • • • • •

Maar de meeste mensen in de tijd van Jezus waren arm en hadden maar weinig invloed. Vaak dienden ze de rijkere mensen, soms zelfs als slaaf. De mensen die de macht hadden, waren rijk en konden besluiten nemen die het leven van heel veel anderen beïnvloedden. De mensen moesten hard werken: ze zwoegden op de velden, vingen vis en zorgden voor de kudden. De rijke mensen profiteerden van hun werk. Omdat het land van hen was, konden ze huur vragen aan de mensen die het land van hen pachtten. En de bedienden en slaven zorgden er natuurlijk voor dat de rijke mensen een fijn leven hadden. Tussen de machthebbers en de mensen die voor hen werkten, waren er nog anderen, bijvoorbeeld tollenaars en ambachtslieden, zoals bouwlieden die met steen en hout overweg konden. Anderen konden potten bakken of kleding maken.

• • • • • • • • • •

De manier waarop de maatschappij in elkaar zat, bepaalde je leven in de tijd van Jezus, of je nou op het platteland of in de grote stad woonde. Steden zoals Caesarea en Tiberias werden bestuurd door een paar machtige mensen die hun best deden om bevriend te blijven met de heersers van het Romeinse Rijk. Daarom gaven ze de steden ook de namen van de Romeinse heersers. De landerijen rondom de steden waren vaak in het bezit van een paar machtige mensen, die zelf in de stad woonden. Door het harde werk van de armere mensen uit de omliggende dorpen, kwamen de machtige en rijke mensen niets tekort.

DE ROMEINSE KEIZER

In de tijd van Jezus was dit keizer Augustus. Hij regeerde vanuit Rome en was de machtigste van het Romeinse Rijk. Hij deelde die macht alleen als dat in zijn eigen belang was.

DE BESTUURDERS

Zij werden door Rome benoemd, gesteund of geduld: koningen en stadhouders. In de Bijbel worden bijvoorbeeld koning Herodes, Herodes Antipas en Pontius Pilatus genoemd. Deze heersende families zorgden er samen voor dat hun invloed niet afnam.

DE ELITE

Bijvoorbeeld soldaten, priesters, landbezitters, tollenaars.

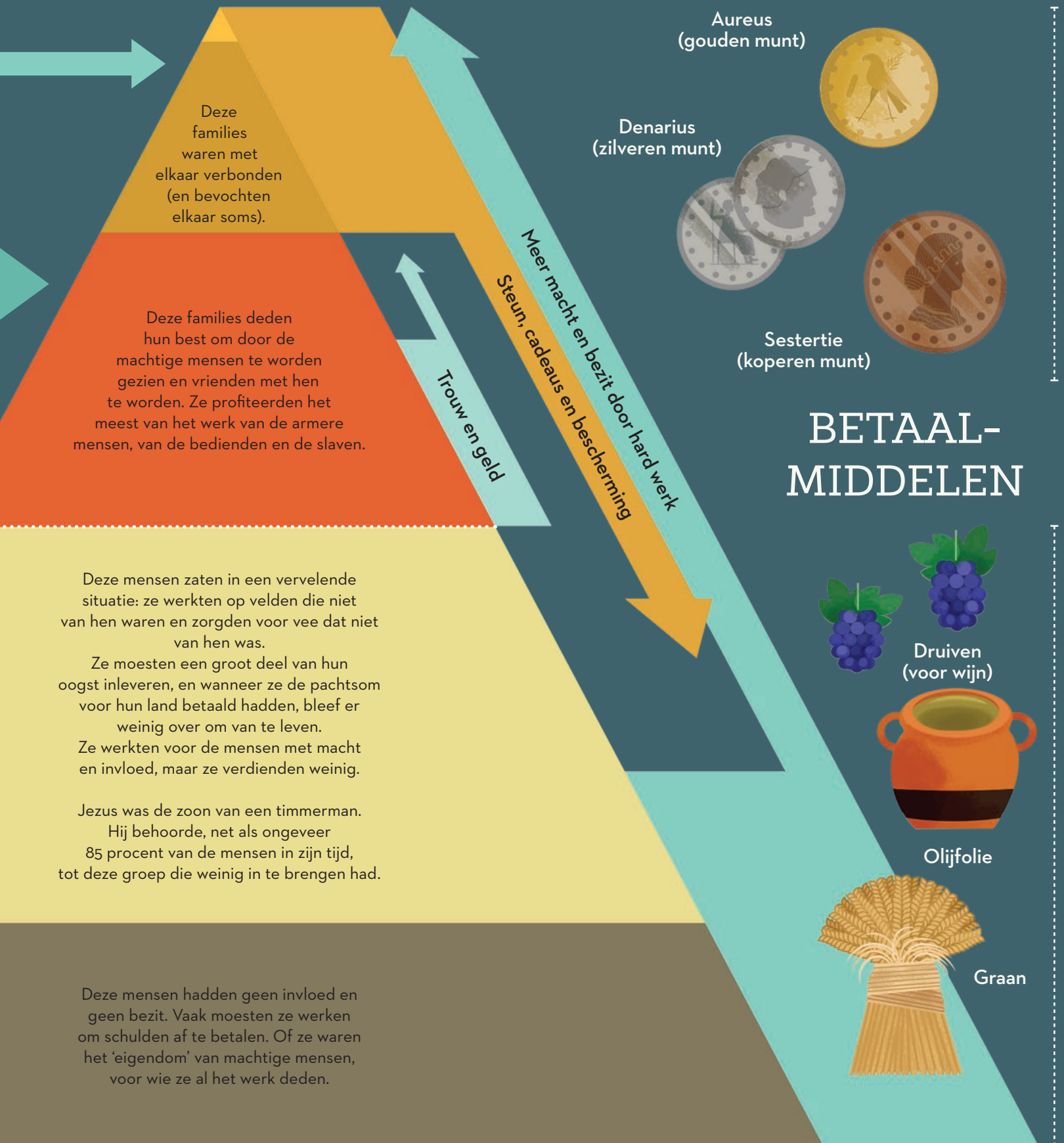
Jezus richtte zich vooral op de mensen onder in de piramide. Hij had kritiek op de mensen die veel macht hadden, en kwam op voor de mensen die geen invloed hadden of onbelangrijk gevonden werden.

DE ARBEIDERS

Bijvoorbeeld ambachtslieden, boeren, vissers, herders, arbeiders en bedienden.

DE SLAVEN

Slaven en dagloners (dagloners waren nergens in dienst, ze zochten elke dag werk en kregen daar dan een beetje geld voor).

In zo'n soort maatschappij was het heel moeilijk om meer macht en welvaart te krijgen.

PLANTEN EN BOMEN

Palestina heeft een ideaal klimaat voor veel planten en bomen: het ligt tussen de droge woestijn van Egypte en Noord-Afrika, en het nattere, maar niet tropische gebied aan de oostkust van de Middellandse Zee. De milde winters zijn vochtig genoeg en de temperatuur komt niet vaak onder het vriespunt. De zomers zijn droog en heet, vooral in de lager gelegen woestijngebieden.

In maar weinig rivieren stroomt het hele jaar water. Het water van de rivier de Jordaan komt van de sneeuw die in het voorjaar smelt op de berg Hermon. Hoe verder je naar het oosten of zuiden rijdt, hoe minder regen er valt. In de Negevwoestijn in het zuiden valt in sommige jaren geen druppeltje regen.

VANWEGE HET KLIMAAT EN VERSCHILLENDE SOORTEN LANDSCHAPPEN KAN HIER BIJNA ALLES GROEIEN EN BLOEIEN.

Goudsbloemen

Anemonen

Lelies

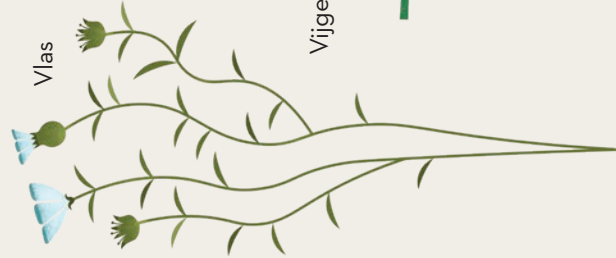

Granaatappel

Mosterd-plant

De naam 'granaatappel' komt van een woord dat 'appel met pitjes' betekent. Wanneer er in de Bijbel over appels wordt gesproken, kunnen daar best granaatappels mee bedoeld worden. Eigenlijk zijn granaatappels geen appels, maar bessen.

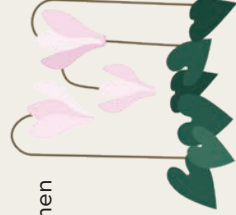
Vlas

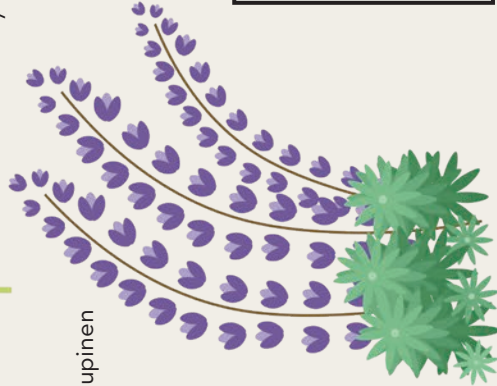
Vijgenboom

Vijgen

Cyclamen

Lupinen

Mosterdzaadjes

Eten

De Bijbel beschrijft in Deuteronomium 8:8 wat er voor het volk Israël te eten is in het Beloofde Land, zoals tarwe en gerst, vijgen, druiven, olijven, granaatappels en honing. Dit zijn duizenden jaren lang belangrijke voedingsmiddelen geweest in dit gebied.

Bomen

Het kustgebied aan de Middellandse Zee heeft een mediterraan klimaat. Hier groeien lage struiken en grassen en rondom de berg Tabor ook eikenbomen.

De steppe- en woestijengebieden in het oosten en zuiden zijn heel droog en heet. Daar overleven alleen planten die aan heel weinig genoeg hebben. Zoals de dadelpalmen, die zelfs genoeg hebben aan het brakke water uit de oases, waar zout in zit.

Gewone eiken, platanen, terebinten en johannesbroodbomen groeien in de hoger gelegen gebieden en in het noorden van het land.

Verskillende
inheemse planten,
waaronder de krokus,
worden 'geofyten'
genoemd (geo =
aarde), omdat ze hun
voedselvoorraad in een
knol onder de grond
opslaan. Ze bloeien aan
het eind van de zomer.

Tarwe

Gerst

Krokus

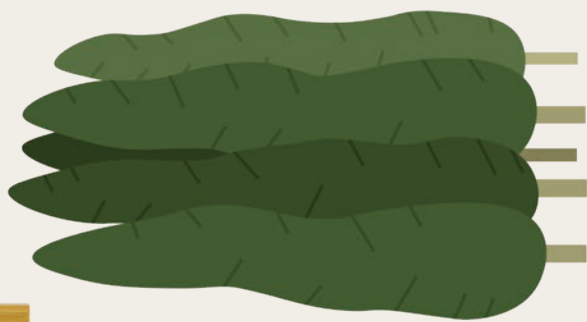
Dadel-
palm

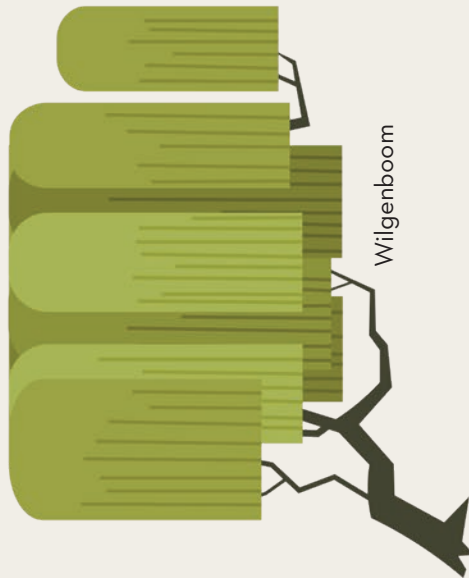
Olijven

Olijfboom

Cipressen

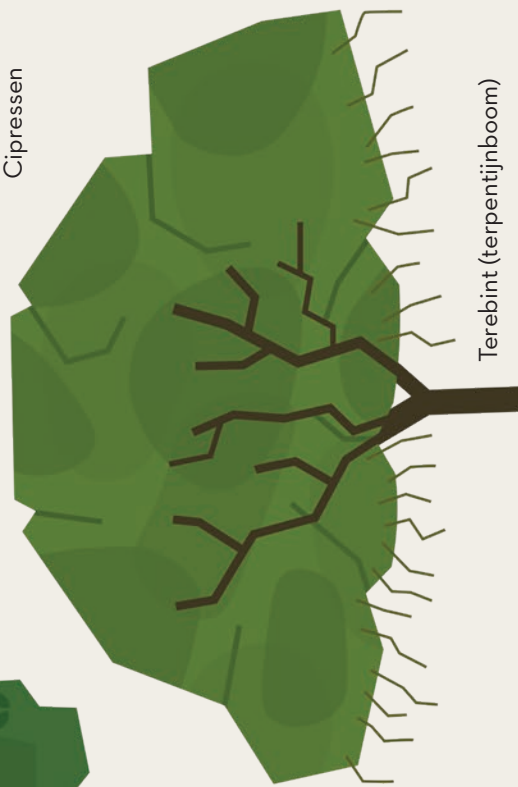
Wilgenboom

Tabor eik

Johannesbroodboom

Terebint (terpentijnboom)

Wijnstokken

HET JOODSE VOLK

Mensen uit het uitgekozen volk

Jezus was een Jood. Hij groeide op met de tradities en regels van de Joodse cultuur. Als we wat te weten willen komen over Jezus, dan moeten we ons verdiepen in dit belangrijke deel van zijn leven. Joods zijn betekende

MENSEN MET EEN TEMPEL

De tempel in Jeruzalem werd door koning Salomo gebouwd, ongeveer 1000 jaar voordat Jezus werd geboren. Hij werd in 586 voor Christus verwoest en zo'n 70 jaar later deels herbouwd. In de tijd van Jezus werd hij helemaal herbouwd en uitgebreid. De tempel was het heiligdom van de Joden en het centrale punt van het godsdienstige leven. De priesters in de tempel namen de offergaven van de tempelbezoekers aan en brachten offers aan God. De tempel was ook het belangrijkste doel van pelgrimsreizen. Driemaal per jaar vierden de Joden feest rondom de oogst. Voor die feesten reisden de Joden naar Jeruzalem om in de tempel te offeren. Vaak reisde de hele familie samen. Naast de offergaven en het tiende deel van hun oogst en bezit, die ze meenamen naar de tempel, moest elke Jood de jaarlijkse tempelbelasting betalen

MENSEN MET EEN HEILIG BOEK

Misschien nog wel belangrijker was de Thora, het eerste deel van de Hebreeuwse Bijbel. De Thora bestaat uit de boeken Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri en Deuteronomium. Die vertellen het begin van het verhaal van het Joodse volk, en hoe God het volk Israël als zijn volk uitgekozen heeft. In de Thora staan ook de geboden en regels die het leven van de mensen met God en met elkaar bepaalden. De studie van de Thora en het doorgeven van de inhoud daarvan was een belangrijk deel van het Joodse leven in de tijd van Jezus – en nog steeds. In de synagogen lazen de Thora-leraren, ook wel rabbi's genoemd, uit de Thora voor en legden ze de inhoud uit. De synagogen werden niet alleen gebruikt voor godsdienstige vieringen en het bestuderen van en leren uit de Thora, het waren ook plekken waar mensen elkaar ontmoetten.

SADDUCEEËN, ESSENEN, FARIZEEËN, ZELOTEN EN ANDERE MENSEN

Hoewel alle Joden in de tijd van Jezus dezelfde heilige teksten en dezelfde geschiedenis hadden, waren er toch verschillen in hoe ze leefden of hun godsdienstige vieringen hielden. Er waren groepen ontstaan die verschillende godsdienstige inzichten en overtuigingen hadden en anders naar de wereld keken.

Sadduceeën

Zij behoorden tot de rijke en voorname families in Jeruzalem en waren vaak priester of rechter. Ze hielden zich streng aan de Thora, vooral aan de voorschriften voor de tempeldienst. Ze geloofden niet in engelen, boze geesten of de opstanding van de doden.

Farizeeën

Zij waren geen priesters en kwamen niet uit priesterfamilies, maar waren of volgden Thora-leraren en rabbi's. Ze onderwezen uit de Thora, legden die uit en praatten erover, en stonden erom bekend dat ze zo precies mogelijk volgens de voorschriften van de Thora leefden.

Essenen

Zij hielden zich streng aan de reinheidsvoorschriften in de Thora en hadden vaak kritiek op de mensen die verantwoordelijk waren voor de tempel en de tempeldienst. Ze leefden als groep bij elkaar, meestal ver van andere mensen.

Zeloten

Zij behoorden tot een politieke verzetsbeweging die de Joden wilde bevrijden van de Romeinse bezettingsmacht en kwamen uit alle lagen van de bevolking. Ze gebruikten ook geweld om hun doelen te bereiken.

Andere mensen

De meeste Joden in de tijd van Jezus behoorden tot geen enkele van deze groepen. Ze leidden een gewoon leven, werkten hard, probeerden zich aan de voorschriften te houden, vierden de godsdienstige feesten, trouwden, kregen kinderen, leefden en stierven.

meer dan bij een bepaalde godsdienst horen. In het Oude Testament werden de mensen die tot het Joodse volk behoorden Israëlieten of Hebreeërs genoemd. Hun verhaal begint met de aartsvaders en -moeders – Abraham en Sara, Isaak en Rebekka, en Jakob – en gaat verder via Jozef, Ruth, David en vele anderen. Omdat ze deel zijn van dit verhaal, zien de Joden ook nu nog de beloften van God als beloften aan hen en hun kinderen.

MENSEN MET WERKDAGEN EN FEESTDAGEN

Een gewone Joodse week van zeven dagen begint met de dag die wij als zondag kennen en eindigt op de zevende dag met de sabbat (bij ons de zaterdag). Deze dag is in het jodendom een feestdag. Het woord 'sabbat' lijkt op het Hebreeuwse woord voor 'stoppen' of 'uitrusten'. God heeft deze dag tot rustdag uitgeroepen (Exodus 31:15-17). De sabbat was in het oude Israël de enige dag van de week die een naam had.

Voor joden is de sabbat nog steeds een heel belangrijk deel van hun godsdienstige leven. Ze houden zich aan de voorschriften voor de sabbat, vieren die samen met het hele gezin en rusten uit van hun werk. Niet alle voorschriften voor de sabbat waar de mensen zich in de tijd van Jezus aan moesten houden, zijn bekend. In latere teksten zijn 39 dingen gevonden die je op de sabbat niet mocht doen. Daarbij hoorden:

• Zaaïen (planten)	• Graan malen	• Naaien of weven	• Vuur maken
• Ploegen	• Deeg kneden	• Iets afbreken	• Vuur uitdoven
• Oogsten	• Bakken of koken	• Bouwen	• Slachten
• Graan tot schoven binden	• Schapen scheren	• Meer dan twee brieven schrijven	• Een knoop ergens in leggen

Sommige godsdienstige leiders hielden er een erg strikte uitleg op na van wat er wel en niet mocht op de sabbat. Maar in een zaak van leven en dood mocht je op de sabbat wel de wet breken. Jezus kreeg ruzie met de godsdienstige leiders omdat Hij op de sabbat mensen gezond maakte en graan plukte om zijn honger te stillen.

De Grieken en de Romeinen dachten dat de Joden lui waren, omdat ze elke week een dag vrij namen om uit te rusten. Bij hen hadden alleen de rijke mensen toen namelijk vrije tijd en vakantie.

Tussen de dood van Jezus aan het kruis en zijn opstanding lag een sabbat. Een Joodse dag begint en eindigt met de zonsondergang. Daarom vroegen de vrienden van Jezus op de dag dat Hij was gestorven al aan het eind van de middag, voordat de sabbat begon, of ze het dode lichaam van Jezus van het kruis mochten nemen om Hem in het graf te leggen. En de vrouwen wachtten tot de dag na de sabbat voordat ze naar het graf gingen om voor het lichaam te zorgen.

MENSEN DIE HOPEN OP DE MESSIAS

In de tijd van Jezus hadden de Romeinse machthebbers het voor het zeggen. In de straten liepen Romeinse soldaten rond en overal golden niet-Joodse regels en gebruiken. Joden moesten belasting betalen aan de Romeinse bezettingsmacht en zelfs offers brengen aan de keizer. Zo ging het al jaren. Veel mensen hoopten en wachtten op een machtige koning die uit hun volk op zou staan om vrede te brengen. In de heilige boeken werd hij 'messias' genoemd. Dat betekent 'uitgekozen'. Zijn vrienden geloofden dat Jezus deze messias was.

DE INVLOED VAN ROME

In de tijd van Jezus strekte het Romeinse Rijk zich uit van de noordkust van wat nu Frankrijk heet, tot het zuiden van Egypte, en in het oosten tot aan het huidige Armenië. Om een rijk dat zo groot was (en nog steeds groeide) onder controle te kunnen houden, vertrouwden de machthebbers in Rome op koningen in de provinciën. Die zorgden ervoor dat hun bevelen en regels uitgevoerd werden, en dat geld en goederen uit alle delen van het rijk in Rome terechtkwamen.

In Palestina was Herodes de Grote zo'n koning. Het was voor hem heel belangrijk om aardig gevonden te worden door de keizer in Rome en ook door de mensen in Judea, Samaria en Galilea. Hij wilde in ieder geval voorkomen dat de mensen in opstand kwamen.

De keizer in Rome

Koning Herodes de Grote

VAN
VEEL
NAAR
WEINIG
MACHT

De Romeinse keizer benoemt iemand zoals Herodes tot koning.

Een koning zoals Herodes moet de Romeinse keizer trouw zijn en opkomen voor diens belangen.

Welke Herodes?

Het is verwarrend dat er zo veel heersers met de naam 'Herodes' in de Bijbel voorkomen. Is dat dan niet steeds dezelfde man? Dat er zo veel Herodesen waren, kwam doordat Herodes een soort achternaam was. Herodes de Grote werd in het jaar 37 voor Christus door de Romeinse keizer Gaius Octavius Augustus tot koning van de hele regio benoemd. Herodes had veel invloed, maar hij was afhankelijk van de Romeinse keizer en was hem trouw. Hij deed wat Rome wilde.

Herodes de Grote regeerde in het gebied tot aan zijn dood in het jaar 4 voor Christus. Daarna werd het rijk in drieën gedeeld, en elk van zijn drie zonen regeerde over een deel: Herodes Antipas heerste in Galilea en Perea. Herodes Filippus in de noordelijke gebieden Iturea, Trachonitis, Batanea en Auranitis. Herodes Archelaüs probeerde om in Judea, Samaria en Idumea te regeren. Hij was een slechte leider en werd na een paar jaar verbannen door keizer Augustus. Judea werd na de verbanning van Archelaüs een Romeinse provincie die door een prefect werd bestuurd.

Herodes was een slimme heerser en een goede bouwheer. Hij renoveerde de tempel in Jeruzalem en breidde die op grootse wijze uit. Daardoor kreeg hij niet alleen respect in het Romeinse Rijk, maar vonden de Joden het ook minder erg dat de Romeinen hun land bezetten.

Toen Jezus met zijn werk begon, was Palestina al bijna 100 jaar deel van het Romeinse Rijk. Jezus en veel van de mensen die Hem volgden, merkten dat elke dag. Ze moesten belasting en tol betalen, en ze moesten op straat en op de markt aan de kant gaan voor de Romeinse soldaten. Door de invloed van Rome was er veel veranderd in het land. Doordat Jezus en Johannes de Doper zo bekend en geliefd waren, dachten de Romeinen dat ze misschien een bedreiging vormden.

Families met invloed

De koning kiest invloedrijke families uit om hem te helpen bij het regeren. In ruil daarvoor moeten ze hem trouw zijn en hem helpen om te doen wat Rome wil. In zo'n systeem gaat het er altijd om wie de meeste macht heeft. Als er iets misgaat, dan raken de mensen met weinig macht hun positie kwijt en worden ze door anderen vervangen.

HET ROMEINSE LEGER

De Romeinen waren een sterke wereldmacht. Ze legden veel wegen aan, maakten waterleidingen in de steden en hadden een machtig leger. De Romeinse strijdmacht was goed georganiseerd, gevaarlijk en indrukwekkend. Ze trainden veel en wisten hoe ze met hun wapens om moesten gaan.

Vanaf de verovering van de regio door generaal Pompeius in 63 voor Christus tot de verwoesting van de tempel in Jeruzalem in 70 na Christus waren de Romeinse bezetters overal aanwezig. Ook het leven van Jezus werd door de Romeinse bezetting gevormd.

Hulptroepen

Wanneer de Romeinen een gebied veroverd en bezet hadden, vroegen ze de jonge mannen daar om in hun leger te komen vechten. Wie geen Romeins burger was, kon geen legionair worden, maar werd als lid van de hulptroepen opgeleid. Als ze in het Romeinse leger hun pensioen haalden, konden ze Romeins burger worden.

Legionair

1

Een eenvoudige voetsoldaat in het Romeinse leger was een legionair. Hij was Romeins burger en verbond zich voor 25 jaar aan het leger. Hij werd voorzien van alle wapens, zijn kleding en zijn uitrusting, en daarnaast een jaarlijks basissalaris van 255 denarii.

Contubernium

8

De kleinste gevechtseenheid bestond uit acht soldaten die alles samen deden.

1 contubernium = 8 legionairs

De soldaten zetten samen hun tenten op, aten met elkaar, haalden water, verzamelden brandhout en vochten zij aan zij.

Centurie

80

'Centurie' betekent '(eenheid van) 100 man'. Een centurie bestond eerst uit 100 legionairs, later maar uit 80.

1 centurie = 10 contubernia

Elke centurie stond onder het bevel van een officier, de centurio. Zijn assistent heette de optio.

Cohort

500

Deze gevechtseenheid was ongeveer 500 man sterk. Maar het eerste cohort van elk leger was speciaal en bestond uit ongeveer 1000 soldaten.

1 cohort = 6 centuries

De centurio die het langst in dienst was, voerde het bevel over het cohort.

Legioenen

5000

Een legioen bestond uit ongeveer 5000 soldaten. Daarbij kwamen nog hulptroepen en gevechtseenheden te paard (de cavalerie).

1 legioen = 10 cohorten

Over elk legioen voerde een bijzondere officier het bevel. Die werd de legaat genoemd.

In de tijd van Jezus waren er in het Romeinse Rijk ongeveer 30 legioenen actief, 150.000 strijdlustige soldaten. In Palestina bewaarden meerdere hulptroepen de vrede. Ze werden als een soort politiemacht ingezet en herinnerden iedereen eraan wie het voor het zeggen had.

EEN ROMEINSE CENTURIO

Het Romeinse leger stond erom bekend dat ze soldaten zo trainden dat die niet alleen uitstekend konden vechten, maar ook de bouwkunst beheersten, goed konden onderhandelen en administratieve taken konden uitvoeren. Voordat een officier centurio werd, had hij laten zien dat hij een goede soldaat was. Centurio's trainden soldaten en voerden gevechtseenheden aan. Als je een centurio zag, werd je herinnerd aan de macht van het Romeinse Rijk.

In Palestina voerden de centurio's die het langst in dienst waren het bevel over de hulptroepen. Die bestonden uit mannen uit Samaria en Syrië. Ze werden geleid en onderwezen door de centurio. Het ging er hard aan toe op de opleiding, en een pak slaag met een stok was een gewone straf.

De centurio's in Judea behoorden tot de rijkere klasse. Ze verdienden vijftien keer zo veel als een eenvoudige soldaat. Vaak woonden ze met hun hele familie jarenlang in Judea.

- A. een kam van geverfd paardenhaar
- B. helm
- C. cape van fijne stof
- D. borstpantser van leer of metaal
- E. medailles als onderscheiding voor verdiensten in de strijd
- F. werpspeer (pilum)
- G. dolk (rechts)
- H. zwaard (gladius, links)
- I. schild (scutum)
- J. stok (van het hout van een wijnstok) om soldaten mee te bestraffen
- K. Sandalen (caligae) met metaal en riemen om ze vast te maken

